

Csász hitformája:

Én, N. N. esküszöm az élő istenre stb., hogy ezen gondviselésem alá bízott N. N. határra (vagy tagra), abban található mindennemű árkokra, kerítésekre, garádokra, gazdasági épületekre, kutakra, edényekre és szerszámokra, erdőkre, ültetvényekre, veteményekre és ezekből gyűjtött csomókra, keresztekre, boglyákra, úgyszintén az abban találtató közönséges utakra, azokon épült hidakra, karfákra, védfalakra, tilalom- és útmutató oszlopokra, minden tőlem kitelhető szorgalommal és hűséggel fel fogok vigyázni, és azokat bármennemű károktól oltalmazni, a kártevőket személyválogatás nélkül vagy megzalogolom, vagy nyomban lelkiismeretem szerint feljelentem és bevallom, más, ártatlanra hamisan rá nem fogom, a felvigyázatot időközben hír nélkül el nem hagyom, s amik gondviselésem alá bízottnak, mindazokról számot adok. Isten engem úgy segéljen s a t.

CJH 98-106. P.

AZ OSZTRÁK BÜNTETŐJOG

375.

1852. MÁJUS 27-KÉN KELT CSÁSZÁRI NYÍLT PARANCS

MELY ÁLTAL A' BÜNTETTEK ÉS SÚLYOS RENDŐRI KIHÁGÁSOK IRÁNT 1803-I SEPTEMBER 3-ÁN KELT BÜNTETŐTÖRVÉNYNEK A' KÉSŐBBI TÖRVÉNYEK ÁLTAL KIEGÉSZÍTETT ÚJ KIADÁSA, TÖBB ÚJ HATÁROZATOK FÖLVÉTELÉVEL, MINT A' BÜNTETTEK, VÉTSÉGEK ÉS KIHÁGÁSOK TÁRGYABANI EGYEDÜLI BÜNTETŐTÖRVÉNY A' BIRODALOM EGÉSZ TERJEDELMÉRE NÉZVE, A' KATONAI HATÁRÓRSÉGET KIVÉVE, KÖZHÍRRÉ TÉTETIK 'S 1852-I SEPTEMBER 1-JÉTŐL KEZDVE HATÁLYBA LÉPTETIK.

Mi Első Ferenc József, Isten kegyelméből ausztriai császár [...]

Hogy birodalmunk azon koronaországokban, melyekben a' büntettek és súlyos rendőri kihágások iránt 1803-i szeptember 3-án kelt büntetőtörvény, a' későbbi törvényeknél fogva hozzá járult világosítások-, változtatások- és toldalékokkal eddigelé hatályban áll, a' főnnálló büntetőjog áttekinthetése könnyűvé és biztossá tétessék; minden egyéb koronaországok pedig, melyekben a' büntetőjogra nézve részint csak ingatag jogszokások és határozatlan törvények léteznek, 's melyekben a' köz-, valamint a' magánjogok ótalmára sok tekintetben új büntetőszabályok kívántatnak, a' törvény általi bővebb ótalom, nemkülönben szilárd és biztos büntetőjog jótéteményében részesíttessenek; a' főnnebbi 1803-i szeptember 3-án kelt büntetőtörvénykönyvnek a' későbbi törvények által rendelt változtatások beiktatásával 's több új határozatok fölvételéveli új kiadását eszközöltettük.

Miután Mi már az 1851-i december 31-én kelt határozványaink által a' birodalom szerves, törvényhozásra nézve megállapított elvekben elrendeltük, hogy a' büntetőtörvény a' birodalom egész terjedelmére nézve hatályba léptessék, ennél fogva ministereink 's birodalmi tanácsunk meghallgatása után következőket rendeljük:

I. Cikk

1852-i szeptember 1-jétől kezdve mind azon koronaországokban, melyekben az 1803-i szeptember 3-án kelt büntetőtörvénykönyv eddigelé jogerejű volt, mind pedig Magyar-, Horvát-, Tótországbán, a' horvát tenger mellékkal, az Erdélyi nagyfejedelemségben, a' Szerb- vajdaságban, a' temesi bánóságban és a' Krakkói nagyhercegségben, a' büntettek, vétségek és kihágások iránti alább következő büntetőtörvény, mint a' benne kijelölt cselekvények megbüntetésére nézve egyedüli szabály, hatályba léptetendő, és ezennel mindazon törvények, rendeletek és szokások, melyek birodalmunk bármely részében ezen büntetőtörvény tárgyaira vonatkozólag eddigelé főnnállottak – a' cs. k. katonaságra és a' katonai határór-

vidékekre nézve fönnálló különös büntetőtörvények egyedüli kivételével – ugyanazon naptól kezdve hatályon kívül tételnek.

II. Cikk

Ugyanezen naptól kezdve jelen büntetőtörvény a' benne büntetteknek, vétségeknek vagy kihágásoknak nyilvánított büntetésre méltó cselekvényekre vonatkozólag zsinórmértékül szolgálанд akkor is, ha azok nyomtatványok által követtetnek el. Azonkívül a' büntető bíróságok a' nyomtatványok által elkövetett büntetésre méltó cselekvényeknek hozzájuk utasított megítélésénél az Általunk kibocsátott sajtórendtartás szabályait kötelesek megtartani. A' fönnbbi naptól kezdve tehát a' nyomtatványok tartalma által elkövetett büntetésre méltó cselekvények többé különös sajtóvétségeknek nem tekintendők, 's ezentúl azon koronaországokban, melyekben eddigelé a' sajtóvali visszaélés ellen az 1849-i március 13-án kelt törvény érvényes volt, ennek minden erre vonatkozó büntető határozatai hatályon kívül léptetendők.

Hol jelen büntetőtörvény ezen kifejezést „nyomtatványok” vagy „nyomtatott művek” használja, ez alatt nem pusztán a' sajtó termelékai, hanem az elmének és a' képző művészetnek kő-, fém- vagy fanyomat, verés, mintázás vagy bármilyen nemű gép- vagy vegytani eszközök által többszörözött szüleményei (irodalmi és művészeti munkák) is értendők. [...]

BÜNTETŐTÖRVÉNY

A' BÜNTETTEK, VÉTSÉGEK, ÉS KIHÁGÁSOK IRÁNT

A' büntettekről általában

1. § Gonosz szándék

A' büntetthez gonosz szándék kívántatik meg. De a' gonosz szándék nemcsak akkor tulajdonítatik bűnül, ha a' merénylet vagy mulasztás előtt vagy alatt, a' büntettel járó rossz egyenesen meggondolva és eltökélve volt; hanem akkor is, ha más gonosz célzattól merényeltetett vagy mulaszttatott el valami, miből az ez által támadt rossz közönségesen következik, vagy csakugyan könnyen következhetik.

2. § A' gonosz szándékot kizáró okok

Azért a' cselekvény vagy mulasztás nem számítatik be büntettül:

a) ha a' tettes eszének használatától egészen meg van fosztva;

b) ha a' tett változó elmeháborodás mellett, azon időben, midőn a' háborodás tartott; vagy

c) a' büntetthez való célzat nélküli teljes megrészegedésben (236. és 523. §) vagy más elmezavarban, melyben a' tettes cselekvényének öntudatával nem bírt, követtetett el;

d) ha a' tettes a' tizenegyedik évet még túl nem haladta (237. és 269. §);

e) ha oly tévedés jött közbe, mely nem engedett büntetett ismerni a' cselekvényben;

f) ha a' rossz véletlenből, hanyagságból vagy a' cselekvény következményeinek nem tudásából támadt;

g) ha a' tett ellenállhatlan kényszer által vagy vétlen védelem gyakorlatában következett.

Vétlen védelemnek azonban csak akkor adandó hely, ha a' személyek, az idő, a' hely minőségéből, a' megtámadás módjából vagy más körülményekből alaposan lehet következtetni, miszerint a' tettes csak a' szükséges védelemmel élt a' végett, hogy az élet, szabadság vagy vagyon jogellenes megtámadását magáról, avagy másokról elhárítsa; vagy hogy ő az ilyes védelem határait csak rémülségből, félelemből vagy ijedségből lépte át. Az ilyes átlépés azonban a' körülmények mivoltához képest mint gondatlanságból eredő büntetésre méltó cselekvény, ezen büntetőtörvény második részének határozatai szerint megfenyíthető (335. és 431. §).

3. § Alaptalan mentségi okok. A' büntettekről jelen törvény nem tudásával senki sem mentheti magát.

4. § A' büntett a' tettes gonoszságából ered, nem annak minőségéből, kin az véghez vite-

tik. Büntettek tehát gonosztevőkön, eszteleneken, gyermekeken, alvókon 's oly személyeken is követetnek el, kik sérelmüket önmaguk kívánják, vagy abba beleegyeznek.

5. § Büntársak és bűnrészesek. Nemcsak a' közvetlen tettes lesz a' büntetben bűnössé, hanem mindaz is, ki parancs, javaslat, oktatás, dicséret által a' gonosztettet megindította, rá szándékosan okot szolgáltatott, annak elkövetését, az eszközöknek célzatos előszerzése, az akadályok visszatartóztatása által vagy akármiféle módon előmozdította, arra segedelmet nyújtott, annak biztos végrehajtásához járult; sőt, a' ki előlegesen a' tettel csak az elkövetett tett után neki nyújtandó segedelem és segítség vagy a' nyereség- és hasznóbéli osztályrész iránt értett is egyet.

Oly mentő körülmények, melyek valamely büntett büntethetőségét a' tettesre vagy az egyik büntársra vagy bűnrészesre nézve, csupán annak személyi viszonyainál fogva szüntetik meg, a' többi büntársakra és bűnrészesekre ki nem terjesztendők.

6. § Elkövetett büntett utáni segélynyújtás. A' ki előleges egyetértés nélkül, csak a' már elkövetett büntett után szolgál a' tettesnek előmenetére segedelemmel és segítséssel, vagy a' tudomására jött büntetből nyereséget és hasznot húz, nem ugyan éppen azon, hanem külön büntetben teszi magát bűnössé, mint az ezen törvénykönyv folytatában meg fog határozatni.

[...]

8. § Bűnkísérlés

A' büntetthez nem szükséges, hogy a' tett valósággal véghezvitessék. Valamely gonosztettnek már kísérlése is büntett, mihelyt a' gonosz érzelmű, valamely a' valóságos elkövetésre vezető cselekvényt merénylett; de a' büntett véghezvitele csupán tehetetlenség miatt, idegen akadály közbejövetele miatt vagy véletlen által maradt abban. Azért is mindazon esetekben, hol a' törvény különös kivételeket nem rendel, minden az egyes büntettekre általában szabott határozat, a' megkísérlött büntettre is alkalmazandó, 's a' gonosztett kísérlése, a' 47. § a) alkalmazása mellett ugyanazon büntetéssel sújtandó, mely a' véghezvitt büntettre van szabva.

9. § A' ki valakit valamely büntettre fölszólít, buzdít vagy elcsábítani igyekszik, azon esetben, midőn hatása siker nélkül maradt, azon büntettre való csábítás miatt válik bűnössé, 's ugyanazon büntetésre ítéendő el, mely ezen büntett kísérlésére volna kiszabandó.

10. § Oly büntetteknel, melyek nyomtatványok által követetnek el, a' cselekvény büntethetősége a' szerzőre, fordítóra, kiadóra, szerkesztőre és kiadótulajdonosra nézve a' többszörözendő műnek nyomtatás végetti átadásával; a' többi bűnösökre nézve pedig közremunkálásuk kezdetével kezdődik.

[...]

A' büntettek megbüntetéséről általában

12. § A' büntetések fő nemei

A' büntettek büntetése: a' bűntevőnek halála vagy börtönben tartóztatása.

13. § A' halálbüntetés módja

A' halálbüntetés kötéllel hajtatik végre.

14. § A' börtönbüntetés fokai:

a) a' szigor szerint

A' börtönbüntetés a' szigor különbsége szerint két fokra osztatik. Az első fok ezen szóval „börtön” hozzátétel nélkül, a' második „súlyos börtön” által jelöltetik meg.

15. § Első fok. A' börtönbüntetés első fokán a' bűnhönc vas nélkül, de szorosan őriztetik, 's az élelmezésben úgy tartatik, mint azt az ilyen bűnhöncök számára rendelt büntetőintézetek szerkezete, az az iránt fennálló vagy még kibocsátandó különös szabályok szerint hozza magával.

Senkivel sem engedtetik meg neki az összejövetel a' börtöntartó jelenléte nélkül, sem az utóbbi által nem értett nyelveni beszélgetés.

16. § Második fok. A' másodfokú börtönbüntetésre ítélt rab lábbilincsben tartatik. Oly

emberekkel beszélgetés, kik közvetlenül őrizetére nem vonatkoznak, csak igen különös és fontos esetekben engedtetik meg neki.

17. § A' börtönbüntetés fokai:

b) a' tartam szerint

Börtönbüntetésre a' bűntevő vagy egész életére, vagy bizonyos időre ítéltetik. Az utóbbinak legrövidebb tartama rendszerint (54 és 55. §) hat hónap, leghosszabb húsz év. A' büntetési idő, és a' büntetőítéletnek minden más joghatása, a' mennyiben az ítéletben más nem állapítatik meg, azon időponttól kezdődik, midőn a' további jogorvoslat alá nem eső ítélet kihirdettetett. Mindazon körülmények különfélesége, melyek szerint a' büntett tetemesbé vagy csekélyebbé válik, a' büntetés mértékét, minden egyes esetre meghatározva, magában a' törvényben kifejezni nem engedi; a' következő fejezetekben, mindegyik büntettnél csak a' legrövidebbtől a' leghosszabbig való időköz állapítatik meg, melyen belül a' büntetés tartama rendszerint a' büntett nagyságához képest kimérendő.

18. § A' börtönbüntetéshez mért munka hozzákapcsolása. A' börtönbüntetéssel mindig a' munkára szorítás van összekötve. Azért is mindegyik bűnhönc tartozik azon munkát megtenni, melyet a' büntetőhely szerkezete hoz magával. Ezen munkák kiosztásánál, a' börtönbüntetés fokára, a' bűnhöncök eddigi foglalkozásmódjára 's míveltségök fokozatára lehető tekintettel kell lenni.

19. § A' börtönbüntetés súlyosbításai. A' börtönbüntetés még súlyosbíthatatik:

a) böjt által;

b) kemény fekhely kirendelése által;

c) magánfogságban tartóztatás által;

d) setét kamrábani magános elzárás által;

e) pálca- vagy vesszőütésekkel fenyítés által;

f) országbóli kitiltás által, a' kiállott büntetés után.

[...]

26. § Büntett miatti bármely elítéltesnek törvényes következményei. Büntett miatti bármely elítéltesrel, törvény szerint következő hatályok kötvék össze:

a) minden bel- és külföldi rendek, polgári 's katonai díszjelek elvétele;

b) minden nyilvános címek, akadémiai fokozatok és méltóságok elvesztése 's azon jognak elvonása, hogy efféléket a' császár engedélye nélkül újból vagy ismét elnyerni lehessen;

c) időszaki nyomtatványok felelős szerkesztéséből kizáratás;

d) elvesztése minden közhivatal vagy szolgálatnak, a' tanítói hivatalt is ideértve, 's ezen képességnek, hogy efféléket a' császár világos engedelmével újból vagy ismét elnyerni lehessen;

e) egyháziaknál, az egyházi javadalomból kitétel 's azon képesség elvesztése, hogy a' császár világos engedélye nélkül valaha ismét effélet nyerni lehessen;

f) a' bírói hivatali, ügyvédi 's jegyzői képességnek, a' közügyvivőségeknek 's a' közhatalóságok előtt az ügyfelek bármiféle képviselésének elvesztése;

g) a' nyugdíjszabályokon alapuló minden nyugdíjak, ellátások, nevelési segélyek vagy egyéb járandóságok, valamint minden kegyadományok elvonása.

Azonkívül a' polgári, közrendtartási és egyházi szabályoknak azon határozatai, melyek a' büntetési elítéléssel egyéb káros következményeket is kapcsolnak össze, épségökben fennmaradnak.

Azon rendeletek szabályozása, melyek a' büntetésöket kiállott bűntevőknek rendőri felügyelet alá helyezését tárgyazzák, 's annak meghatározása, hogy a' bíróságoknak ennél mennyiben kell befolyjniok, külön rendeleteknek tartatik fenn.

27. § A' halál- és súlyos börtönbüntetés törvényes következményei. Ezenkívül pedig a' büntetőítéletekkel, melyek által valamely bűntevő halálbüntetésre vagy súlyos börtönbüntetésre ítéltetik, törvény szerint különösen még következő hatályok vannak összekötve:

a) ha nemes a' büntettes, a' büntető ítélethez hozzá kell tenni, hogy nemességét elveszti. De ezen veszteség csak öt magát éri, következőleg sem feleségét, sem a' büntető ítélet előtt nemzett gyermekeit nem;

b) a' bűntevő, míg büntetésideje tart, sem élők között reá nézve kötelező ügyletet nem köthet, sem végrendeletet nem tehet. De előbbi cselekvényei vagy rendelkezései el nem veszítik a' büntetés miatt érvényességüket.

[...]

31. § A' büntetésnek a' bűntevőre szorítása. Mint a' bűnösség, úgy a' valóságos büntetés is senkit sem érhet mást, mint a' büntettest.

32. § Bírói önkény korlátozása a' büntetés kimérésében. A' büntetésnek szorosan a' törvény szerint kell meghatározatni, és sem súlyosbra, sem enyhébbre nem szabhatnia, mint a' törvény a' büntett és tettesnek fennforgó minősége szerint rendeli.

33. § Nem is szabathatik rendszerint (52., 54. és 55. §) a' büntetésnek más neve a' bűntevőre, mint a' mely jelen törvényben határozva van. Sem a' megérdemlett büntetés a' bűntevő és a' sértett fél közti kiegyezés által meg nem szüntethetik (187. és 188. §).

34. § Több büntetteknek egybegyűléséről. Ha valamely büntettes több oly bünteteket követett el, melyek ugyanazon vizsgálat és elítélés tárgyát képezik, úgy őt, azon büntett szerint, a' melyre súlyosb büntetés van mérve, de a' többi büntettekre is figyelve, kell megbüntetni.

35. § Vagy büntetteknek vétségekkel, avagy kihágásokkal összefolyásáról. Ezen szabály azon esetben is megtartandó, ha büntettek vétségekkel vagy kihágásokkal találkoznak össze.

Azonban a' 28. és 29. §-ban megállapított különös határozatok, több büntetteknek egymással vagy büntetteknek vétségekkel, avagy kihágásokkal összetalálkozása esetében, a' különbeni törvényes büntetés mellett akkor is alkalmazandók, ha az összetalálkozó büntetésre méltó cselekvényeknek csak egyike követett el is el valamely nyomtatvány tartalma által. – Hasonlóság azon esetben, ha ezen vagy valamely más törvényben, ezen összetalálkozó büntetésre méltó cselekvények közül csak egyre van is pénzbüntetés vagy a' 240. §-ban b) és c) alatt meghatározott büntetések valamelyike határozva, a' bűnösre a' különbeni törvényes büntetés mellett minden esetre ezen különös büntetés is szabandó.

36. § Az alattvalóknak külföldöni büntetteiről

Oly büntettekért, melyeket az ausztriai császárság alattvalója külföldön követett el, ha a' belföldön kaphat meg, soha sem kell őt a' külföldnek kiadni, hanem tekintet nélkül azon ország törvényeire, hol a' büntett elkövetett, ezen büntetőtörvény szerint kell vele bántani. De ha ezen cselekvényért már a' külföldön megbüntettetett, a' kiszervedett büntetés az ezen büntetőtörvény szerint kimérendőbe betudandó. Külföldi büntető hatóságok ítéletei a' belföldön semmi esetben sem hajtandók végre.

37. § Az idegenek büntetteiről

a) belföldön. Oly idegen fölött is, ki az ausztriai álladalom területében követ el büntetést, csak jelen törvény szerint kell ítéletet hozni (41. §).

38. § b) külföldön. Ha valamely idegen a' külföldön az ausztriai álladalomra vagy a' német szövetségre vonatkozólag felségárulás büntettét (58. §), vagy az ausztriai közhiteli papírosok, avagy pénzek meghamisításának büntettét (106–121. §) követte el, úgy vele bennszülöttként ezen törvény szerint kell bántani.

39. § Ha pedig valamely idegen a' külföldön a' megelőző szakaszban kijelölt büntettek-től különböző büntetést követett el, úgy őt a' belföldön lett megkapatása után minden esetre fogságba kell ugyan tenni, de azon álladalommal, hol a' büntetést elkövette, annak kiadása iránt tüstént értekezésbe kell bocsátkozni.

40. § Ha a' külálladalom az átvételt megtagadná, a' külföldi büntettes ellen rendszerint jelen büntetőtörvény szabályához képest kell eljárni. De ha azon hely büntetőtörvénye szerint, hol a' tett elkövette, az elbánás enyhébb lenne, ezen enyhébb törvény szerint kell vele bántani. A' büntetőítélethez a' büntetési idő eltelte utáni kitiltást is hozzá kell függeszteni.

41. § Ha a' büntettesek kölcsönös kiadása iránt a' külálladalmakkal külön szerződések léteznek, azokhoz képest kell eljárni.

42. § Kártalanítási jog a' büntettes ellen. A' bűntevő büntetése semmit sem változtat azok jogán, kik a' büntett által megsértettek vagy károsítottak, 's kiket azért a' bűntevőtől, annak örökösaitől vagy vagyonából elégtétel vagy kártalanítás illet.

A' súlyosító körülményekről

43. § A' súlyosítási körülmények általános mértéke. Általánosan a' büntett annál nagyobb, minél érettebb a' meggondolás, minél szándékosabb az előkészület, melyel a' büntett merényeltetik, minél nagyobb az az által okozott sérelem vagy az azzal összekötött veszély, minél kevesebb elővigyázat használható ellene, vagy minél több kötelességek sértetnek meg általa.

44. § Különös súlyosítási körülmények:

- a) ha több különemű büntettek követettek el;
- b) ha ugyanazon büntett ismételtetett;
- c) ha a' büntettes már hasonló büntettért büntetve volt;
- d) ha másokat büntettre csábított;
- e) ha bünszerző, fölbujtó, főcinkos volt valamely több személyek által elkövetett büntettnél.

45. § Az is súlyosító körülmény, ha a' vádlott a' vizsgálat alatt a' bírót hamis körülmények kihilása által megcsalni igyekszik.

Az enyhítési körülményekről

46. § Enyhítési körülmények, melyek a' tettes személyére vonatkoznak:

- a) ha a' tettes húsz éven aluli korban van, ha gyenge elméjű vagy nevelése igen elhanyagoltatott;
- b) ha a' büntett előtt feddhetetlen életű volt;
- c) ha egy harmadik unszolására, félelemből vagy engedelmességből követte el a' büntettet;
- d) ha a' közönséges emberi érzésből származott heves indulatban hagyta magát a' büntettre ragadtatni;
- e) ha inkább a' mások gondatlanságából elébe fölmerült alkalom által csalogtatott a' büntettre, mintsem előre föltett célzattal határozta rá magát;
- f) ha nyomasztó szegénység által hagyta magát a' büntettre csábítatni;
- g) ha tevékeny buzgalommal törekedett az okozott sérelmet jóvá tenni vagy a' további rossz következtéseket megakadályozni;
- h) ha, midőn könnyen megszökhetett vagy fölfedezetlen maradhatott volna, önmagát föladta, 's a' büntettet megvallotta;
- i) ha más elrejtve volt büntetéseket fölfedezett, 's azoknak kézrekerítésére alkalmat és eszközöket szolgáltatott;
- k) ha az ő bűne nélkül hosszúra nyúlt vizsgálat miatt hosszabb ideig volt fogva.

47. § b) Enyhítési körülmények a' tett mivolta tekintetéből:

- a) ha az a' kísérletnél maradt, ahhoz képest, a' mennyire a' kísérlet még távol volt a' büntett véghezvitelétől;
- b) ha a' büntett nagyobb sérelem okozásától, mire az alkalom nyitva állott, szabad akaratból önmegtartóztatással követtetett el;
- c) ha a' büntettből származott sérelem csekély, vagy ha a' sértett fél tökéletes kártérítést, avagy elégtételt nyer.

A' súlyosítási és enyhítési körülmények alkalmazásáról a' büntetés meghatározásánál

48. § Általános szabály a' súlyosítási és enyhítési okok megbírálására nézve. Súlyosítási körülményekre csak annyiban kell tekintettel lenni, a' mennyiben azok ellen enyhítési körülmények 's szintűgy enyhítési körülményekre, a' mennyiben ellenök súlyosítási körülmények nem fordulnak elő. Ahhoz képest, a' mint az egyik vagy másikfélek túlnyomók, kell azokat a' büntetés súlyosbítására vagy enyhítésére alkalmazásba venni.

49. § A' súlyosbítási jog korlátozása általában. Súlyosbításnál sem a' mindegyik büntettre határozott büntetés neme meg nem változtathatik, sem az a' törvényesen kimért időtartamon túl meg nem hosszabbíthatatik.

50. § Különösen *a)* a' halál- és életfogytiglani börtönbüntetésnél súlyosbításnak nincs helye.

51. § *b)* Ellenben az időleges börtönbüntetés súlyosítási körülmények miatt a' törvény által meghatározott hosszabb vagy leghosszabb tartam szerint méressék ki, és aránylag a' 19. §-ban előszámlált súlyosbító módok közül eggyel vagy többel is súlyosíttassék.

52. § Az enyhítési okok alkalmazása

a) a' halálbüntetésnél. Ha oly büntetteknel, melyekre halálbüntetés van szabva, enyhítési körülmények fordulnak elő, a' bíró az ítéletet a' törvény szerint hozandja ugyan, de magát továbbá az eljárás iránt kibocsátott rendszabályhoz kell tartania. Ha azonban a' büntetés a' büntett elkövetésének idejekor a' húszéves kort még meg nem haladta, a' halál- vagy életfogytig tartó börtönbüntetés helyett tíz és húsz év közötti súlyos börtönre ítélandó.

53. § *b)* Más esetekben. Minden más esetekben szabályul állapítatik meg, hogy enyhítési körülmények miatt a' büntetésnek sem neme, sem törvényes időtartama meg nem változtathatik, hanem a' büntetési időt csak azon közön belül, melyet a' törvények engednek, kell megrövidíteni.

54. § Rendkívüli enyhítési jog. Oly büntetteknel, melyekre a' büntetési idő nincs öt éven felül határozva, mind a' börtön enyhébb fokra változtathatik, mind a' törvényes időtartam hat hónapon alul is megrövidíthetetik, azon esetben, ha több, mégpedig oly enyhítési körülmények jönnek össze, melyekből a' büntetés javulása alaposan várható.

55. § A' büntetés megváltoztatása. Oly büntetteknel, melyeknek büntetése a' törvény szerint öt éven túl nem tart, a' büntetlen családra is tekintettel kell lenni, 's mennyiben annak, a' büntetés hosszabb tartama által, kereseti állapotában nevezetes kára származnék, a' büntetés ideje hat hónapon alul is megrövidíthetetik, de csak oly módon, hogy a' börtönbüntetés hosszabb tartama a' 19. §-ban előszámlált súlyosbítások közül eggyel vagy többel pótolassék ki.

A' büntettek különböző neveiről

56. § A' büntettek elosztása

A' büntettek vagy a' közbiztonságot támadják meg közvetlenül az álladalmi kapcsolatban, a' közintézkedésekben vagy a' közbizalomban; vagy egyes emberek biztonságát sértik, személyökben, vagyonukban, szabadságukban vagy egyéb jogaikban.

57. § A' büntettek különös nemei

Ezen tekintetnél fogva a' büntettek különös nemeiül nyilváníttatnak:

1. Felségárulás.

2. A' Felségnek 's a' császári ház tagjainak megsértései.

3. Közcsend háborítása.

4. Zendülés.

5. Lázadás.

6. Nyilvános erőszakoskodás a' kormány által közügyek tárgyalására hivatott gyülekezet, bíróság vagy más közhatóság elleni erőszakos cselekvés által.

7. Nyilvános erőszakoskodás törvényesen elismert testületek, avagy a' közhatóság közremunkálása mellett vagy fölügyelete alatt tartott gyülekezetek elleni erőszakos cselekvés által.

8. Nyilvános erőszakoskodás hivatalos járatú felsőbbbségi személyek elleni erőszakos kézrávetés vagy veszélyes fenyegetés által.

9. Nyilvános erőszakoskodást idegen ingatlan jószágbai erőszakos beütés által.

10. Nyilvános erőszakoskodás idegen tulajdonnak gonoszságbóli rongálása által.

11. Nyilvános erőszakoskodás gonoszságbóli cselekvények vagy mulasztások által különösen veszélyes körülmények között.

12. Nyilvános erőszakoskodás az álladalmi távirdának gonoszságbóli rongálásai vagy háborításai által.

13. Nyilvános erőszakoskodás emberrablás által.

14. Nyilvános erőszakoskodás valamely ember személyi szabadságának jogosítlan korlátozása által.
15. Nyilvános erőszakoskodás valamely emberrel mint rabszolgávali bánás által.
16. Nyilvános erőszakoskodás elragadás által.
17. Nyilvános erőszakoskodás zsarolás által.
18. Nyilvános erőszakoskodás veszélyes fenyegetődés által.
19. Hivatali hatalommal visszaélés.
20. Közhiteli papirosak meghamisítása.
21. Pénzhamisítás.
22. Vallásháborítás.
23. Erőszakos nemi közösködés.
24. Megfertőztetés.
25. Más fajtalansági bűntettek.
26. Gyilkosság.
27. Emberölés.
28. Magzatelhajtás.
29. Gyermekkitevés.
30. Súlyos testi sértés.
31. Párviadal.
32. Gyűjtogatás.
33. Tolvajtság.
34. Sikkasztás.
35. Rablás.
36. Csalás.
37. Kettős házasság.
38. Rágalmazás.
39. Bűntevőknek elősegélése.

TÖRVÉNYLAPOK 1852. XII. DB.

376.

TÖRVÉNY A JÖVEDÉKI KIHÁGÁSOK TÁRGYÁBAN

I. RÉSZ

A JÖVEDÉKI KIHÁGÁSOKRÓL S A BÜNTETÉSEKRŐL

Első fejezet

A jövedéki kihágásokról s azok beszámításáról általában

I. A jövedéki kihágások megjelelése általában

● 1. Fogalmuk magyarázata

a) Fogalom

1. § *aa)* A jövedéki kihágások oly cselekvények vagy mulasztások, melyek által a közvetett adók kezelése végett kibocsátott törvények és szabályok szegetnek meg.

2. § *bb)* A jövedéki kihágások közé számítatnak azon tilalmak áthágásai is, melyek által bizonyos tárgyaknak az államterület és a külföld vagy a vámterület és a vámkülzetek közötti forgalombani bevitele, átvitele vagy kivitele tiltva van.

b) A fogalom közelebbi megjelelése

3. § *aa)* A jövedéki hivatalnokok és szolgák kötelességsértései.

Ha valamely a jövedéki szabályok főnntartására rendelt hivatalnok, alkalmazott vagy szolga oly cselekvényben vagy mulasztásban válik bűnössé, mely mint jövedéki kihágás jelen törvény által büntetés alá vettetik, ő a szolgálati viszonyára nézve főnnálló szabályok